

NATURFREDNING I NORGE

ÅRSBERETNING
1926

INNHold:

LANDSFORENINGEN: Årsberetning. Regnskap. Forestilling om fredning av områder, dyr, planter m. m. på Svalbard av dosent A. HØI. og H. RESVOLL-HOLMSEN, innsendt gjennom foreningen til Landbruksdepartementet.
ØSTLANDSKE KRETSTORENING: Årsberetning. Regnskap. Medlemsfortegnelse.
TRØNDELAGENS KRETSTORENING: Årsberetning. Medlemsfortegnelse.

NASJONALPARKER I NORGE:

PÅ

SVALBARD, HARDANGERVIDDA, DOVRE OG I JOTUNHEIMEN

ÅRSBERETNING FOR 1925 FRA LANDSFORENING FOR NATURFREDNING I NORGE

Til Landsforeningen har i 1925 vært tilsluttet de samme kretsforeninger som i foregående år: *Østlandske, Vestlandske, Trøndelagens* og *Nord-Norges*. Disse kretsforeningers formenn, henholdsvis ekspedisjonssjef *Thb. Heyerdahl* og oberstløytnant *K. G. Gleditsch*, prof. *Jens Holmboe*, prof. *Rolf Nordhagen*, forstander *H. Hall* (fra 1926 *C. Dons*) og *T. Soot-Ryen* har utgjort Landsforeningens styre. Ved årets begynnelse fungerte professor Holmboe som styrets formann; da han flyttet til Oslo og som følge herav gikk av som formann for Vestlandske krets og som formann i Landsforeningen, valgtes oberstløytnant *Gleditsch* til formann og professor *Nordhagen* som næstformann i Landsforeningen.

I 1921 innsendte Naturfredningsforeningen til Landbruksdepartementet et motivert forslag fra dosent Hoel om

- 1) total fredning av den nordvestlige del av Spitsbergen, og i forbindelse hermed
- 2) forslag til fredningsbestemmelser for de på Svalbard (Spitsbergen og Bjørnøya) forekommende dyrearter og fortidslevninger, og
- 3) forslag til regler for jakt og fangst.

Samtidig innsendtes en forestilling fra fru Hanna Resvoll-Holmsen om fredning av forskjellige planter på Svalbard.

I januar i år har dosent Hoel og dosent fru Resvoll-Holmsen påny gjennomsett og delvis omarbeidet sine forslag under hensyntagen til senere beslutninger (lov om

Svalbard, Ot. prp. 48/1925, og nyere videnskapelige opplysninger.

Man er opmerksom på at Spitsbergenrenen umiddelbart etter Norges offisielle overtagelse av Svalbard sommeren 1925 blev totalfredet i 10 år.

Foreningen tillater sig ved påny å fremlegge denne sak på *det innstendigste å henstille* at der såsnart som mulig blir truffet effektive bestemmelser om hel og delvis fredning av de i forestillingen nevnte dyr, planter, forekomster og områder.

Særlig tillater man sig å henstille at der snarest gjørlig blir iverksatt:

- 1) *totalfredning* av den nordvestlige del av *Vestlandet*, området nord for Isfjorden — Dicksonfjorden og vest for Videfjorden med utenforliggende øer og holmer, således at det område utlegges som norsk nasjonalpark;
- 2) *botanisk fredning* av et område på Spitsbergens Vestland mellom Colesbukta og Adventfjorden syd for Isfjorden og et område mellom Saksefjorden — Billefjorden og Dicksonfjorden i sydvest til bunnen av Vestfjorden i Videfjorden i nord;
- 3) *fredning av fortidslevninger*;
- 4) *spesielle fredningsbestemmelser* for planter og dyr på Bjørnøya.

Av andre saker av interesse nevnes:

Sammen med Kretsforeningene arbeides der med spørsmålet om *nasjonalparker i Norge* (Svalbard, Hardangervidda, Jotunheimen, Dovre).

Skogdirektøren har meddelt foreningen at 246 dekar skog på *Røsvassholmen* i Røsvatn i Nordland — Røsvassholmens nasjonalpark — er «fredet for enhver hugst».

I «*The International Committee for Bird Protection*» representerer dosent *Hj. Broch* foreningen som «chairman of the Norwegian Section». Der er til komiteen som har sitt sete i New York innsendt en kort beretning av dosent *Hj. Broch* om Norges fugler, fredningsbestemmelser etc. for Norges vedkommende. Denne vil sammen med innberetninger fra alle land bli trykt på engelsk, tysk og fransk.

Fra *Svenska Naturskyddsföreningen* har man fått sig tilsendt en meget interessant og velskreven bok: «*Naturskydd i Sverige*» med 102 illustrationer og 1 kart. Boken som er skrevet av *Thor Hogdahl*, har som under tittel «*Handbok för skola och hem.*»

Foruten de store nasjonalparker i Norrland (Abisko, Stora Sjöfallet, Sarek m. fl.) er der i Sverige mange mindre parker sprett omkring i landet. Et stort arbeide er dessuten gjort for å verne om planter, dyr og geologisk interessante forekomster.

Arbeider for å utvide kjennskapet og kjærligheten til den uberørte og eiendommelige natur inngår som ledd i undervisning i hjembygdeskunnskap i de svenske skoler. Den svenske Naturskyddsförening har ca. 3000 medlemmer. I Norge er medlemstallet i samtlige kretsforeninger ikke større enn ca. 300.

Fra *Verein für Naturschutzpark i Stuttgart* er foreningen anmodet om å gi opplysninger om naturfredningens stilling i Norge, vesentlig til bruk ved utarbeidelsen av et større verk om de europeiske naturfredningsparker som foreningen i Stuttgart skal utgi.

Naturfredningsforeningen har sendt de publikasjoner som er utkommet og gitt en kort utredning om sakens stilling i Norge.

Fremtidig vil der bli utvekslet trykksaker mellom de to foreninger.

Foreningen er anmodet om, sammen med Det norske Skogselskap og Selskapet for Norges Vel, å la sig representere ved en *forstkongress* i Rom, mai 1926. Som fellesrepresentant møter sekretæren i Selskapet for Norges Vel.

* * *

Aster subintegerrimus (tidligere *Aster sibericus*) og *Taraxum Crocodes* ved Aursunden.

På plantefeltet på gården Sakrisvollens grunn ved nordbredden av Aursunden er der bygget en mur langs bredden for å sikre den kyststrand hvorpå plantene nu står mot utgravning av bølgeslaget i Aursunden. Hr. Bersvend Sakrisvoll har lovet å ha tilsyn med feltet og varsle om muren skulde bli undergravet eller plantene skadet. Ved inspeksjon sommeren 1925 stod plantene godt.

Ved Tamnes på sydsiden av Aursunden har det vært nødvendig å grave dype grøfter for å hindre tilsig av flomvann og gjødselvann til plantefeltet. Plantene stod i sommer meget kraftige og vakre. Hr. A. Jonsen Tamnes har lovet å ha tilsyn med dette plantefelt.

Til utførelse av disse arbeider har Glommen og Lågens brukseierforening ydet pengebidrag.

I forbindelse med Landsforeningens årsberetning følger

ÅRSBERETNING FOR 1925

FRA

ØSTLANDSKE KRETSFORENING

Foreningen har nu 61 livsvarige og 135 årsbetalende medlemmer. På generalforsamlingen den 23. mars 1925 uttråtte av styret

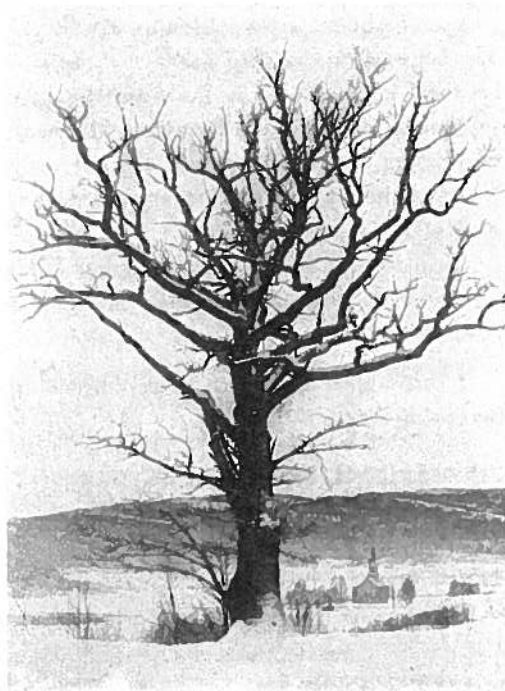
etter tur ekspedisjonschef *Heyerdahl* og skoginspektør *Ruden*, som begge gjenvalgtes. Istedetfor fru *Thekla Resvoll* valgtes oberstløytnant *K. G. Gleditsch*. Til suppleanter valgtes overretssakfører *Delphin*, fru *H. Resvoll-Holmsen* og dosent *Hoel*. Til revisor valgtes sekretær *Jens Printz*. Som foreningens kasserer forretter fremdeles villig høiesteretsadvokat *Anton Heyerdahl*. *Generalforsamling holdes på Universitetet (Fakultetsværelset) fredag 9. april kl. 1 em.*

Følgende forekomster og områder er fredet i 1925 på foranledning av Østlandske Kretsforening for naturfredning:

- 1) *Potentilla rupestris* — en hvitblomstret *Potentilla*art som forekommer på en tomt av det av Oslo kommune til boligbygging innkjøpte areal av Tåsen gård i Aker.

«Den gamle mester»

W'ise fot

På den 270 m.² store tomt skal den nordlige del, hvor denne plante vokser, inngjerdes og må ikke brukes av festeren av tomten. Stedet er lagt under Oslo parkvesens forvaltning og vil bli innhegnet av dette. Den på parsellen voksende plante *Potentilla rupestris* er fredet og må ikke beskadiges eller fjernes. Botanisk interesserte skal ha uhindret adgang til parsellen over tomten. Så snart skylddeling er foretatt vil fredningen bli tinglyst av Oslo kommune.

Beskrivelse av Hanna Resvoll-Holmsen 18/2—1925:

«*Potentilla rupestris* L. er vår eneste hvitblomstrede *Potentilla*art. Den hører hjemme i Asia og i Mellem- og Sydeuropa. Den har et par voksesteder i Storbritannia og har sin nordgrense på den skandinaviske halvø, hvor den i Syd-sverige er temmelig sjelden og i Norge bare finnes ved Oslo.

I 1876 var den kjent fra Ekeberg og fra Grefsenåsen. Om den finnes på disse steder nu vil det vel være vanskelig å få opplysning om.

I 1890 blev den funnet på Tåsen på sitt nuværende voksested og i 1891 blev den funnet i en skiferbakke mellem Berg og Ullevål, visstnok den som nu er omdannet til park. Jeg har undersøkt strøket og har ikke funnet nogen annen bakke, beskrivelsen kan passe på. Der vokser den selvfølgelig ikke nu.

Det er meget stor sannsynlighet for at *Tåsenforekomstene* den eneste nuværende forekomst — iallfall den eneste tilgjengelige.»

- 2) *Dreyerstubben* med et mål skog er fredet av Åsnes kommune.

Under kampen i 1808 ved skogpasset Trangen, syd for Flisa på Glommas øst-

side i Åsnes, benyttet kaptein Dreyer en svær, meterhøi furustubbe som stod like ved skogsveien som kommandoplass. Kaptein Dreyer falt her, men det svenske innfall i Norge blev slått tilbake. I 1900 reistes der en enkel minnestein på stedet. Dreyerstubben har stadig minket siden som følge av at turister tok med sig minnefiser og søkte efter projektiler. Stubben var som følge herav nu sin utslettelse nær. På foranledning av foreningen besluttet Åsnes formannskap 17/8—1925 å frede stubben og i mål skog rundt den. Skogsveien vil bli omlagt og området inngjerdet.

- 3) En stor, vakker *hengbjørk* ved Abbedien på gården Hoffs grunn, g. nr. 31, br. 1 i Ullern sogn i Aker. Bjørken som står i en veigaffel mellom vei nr. 37 og vei nr. 10, er regelmessig vokset, står fritt og har betydelige dimensjoner. Omkretsen av stammen er 2,7 m. i brysthøide. Ved henvendelse til Akers reguleringsvesen har man opnaådd å få hevet vei nr. 37 på et stykke ved bjørken, således at rottene ikke skades.

«*Den gamle Mester*», eken på Krøds herad prestegård. Arbeidet med å skaffe det fornødne beløp til plombering av et større hull i dette ærverdige tre har vært fortsatt, uten at det ennå har lyktes å skaffe det fornødne beløp. Arbeidet vil bli fortsatt, og man håper til våren å få satt arbeidet igang.

Plantefeltet på Ulvøen ved Oslo. Det har ennå ikke lyktes å komme til noget resultat angående denne sak, vesentlig fordi der er uklarhet med hensyn til eiendomsforholdene. Foreningen vil fortsatt ha sin oppmerksomhet henvendt på dette felt.

Friluftsklubben i Oslo har bl. a. henledet oppmerksomheten på en stor, gammel *euer* som står like i veikanten ved gården Glosli i Nittedal. Foreningen har i sakens anledning henvendt sig til lensmannen i Nittedal.

Foruten foran nevnte saker kan nevnes. Arbeide med fredning av:

- 1) 2 arter *orchideer* (*Cypripedium Calceolus* og *Ophrys Myodes*, på Versvik og Hagen i Eidanger.
- 2) *Equisetum Trachyodon*, meget sjelden, vokser på Langøya ved Holmestrand.

Til venstre:
Dreyerstubben
som den var
i 1808.

Til høire:
Dreyerstubben
som den er
i 1926.

Om nasjonalparker som berører Østlandske Kretsforening kan meddeles at der arbeides med spørsmålet forsåvidt *Hardangervidda* angår. Høifjellskommisjonens kjennelse for grensen for Statens høifjell er som bekjent falt mot vest for Hordalands vedkommende og den antas til sommeren å ville falle mot øst for Buskeruds vedkommende. Derimot vil avgrensningen mot Telemark efter hvad man har kunnet bringe i erfaring ennu ta nogen tid.

Der arbeides også med spørsmålet om nasjonalpark i *Jotunheimen*, vesentlig forsåvidt Gjende og Besseggen angår.

Oslo, mars 1926.

<i>K. G. Gleditsch.</i>	<i>Hj. Broch.</i>
<i>Thb. Heyerdahl.</i>	<i>Ivar Ruden.</i>

* * *

Man tillater sig å rette en inntrengende anmodning til medlemmene om å virke for å skaffe foreningen nye medlemmer. Inmeldelser kan sendes til styrets medlemmer eller

til kassereren, advokat Anton Heyerdahl, Karl Johansgate 27.

Meddelelser om naturforekomster som antas å burde fredes bedes innsendt til styret.

BERETNING FOR TRØNDELAGENS KRETSTFORENING FOR 1924—1926

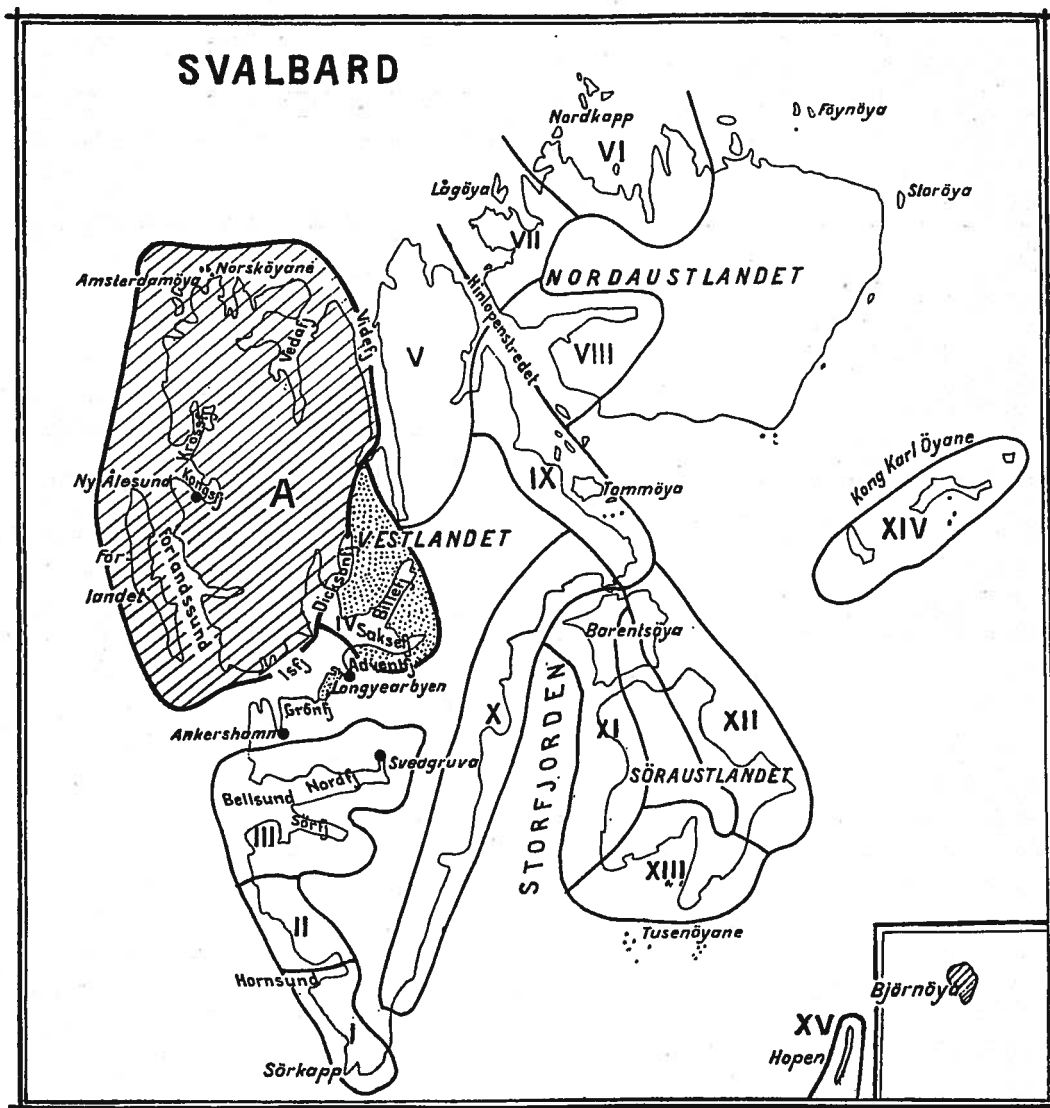
Ved kongelig resolusjon av 1. febr. 1924 er fredet en *vill-åpal* på gården Letnes i Innerøy (gård nr. 60, bruk nr. 1).

Ved kgl. res. av samme dato er fredet 2 *eketrær* på Stadsbygd prestegård.

Den tidligere formann, forstander *H. Hall*, ønsket å fratre. Som ny formann valgtes på generalforsamling 2. mars d. a. konservator *Dons*. Som nytt styremedlem istedetfor prof. dr. *H. Printz* som er flyttet fra Trøndelag blev valgt konservator *Ove Høeg*. De øvrige medlemmer av styret er: Rektor *A. Sommerfelt*, forstander *H. Hall* og kjøpmann *N. Klinge*.

Trondhjem 9/3 1926.

Carl Dons.

Oversikt over omraader som foreslåes totalfredet. De skrafferte felter: som nasjonalpark.
 Det prikkede felt: botanisk fredet. For fangstfeltene I—XV foreslåes s rlige
 fredningsbestemmelser (Se side 17—21).

Forslag til Kongelige forskrifter vedrørende FREDNING, JAKT, FANGST OG FISKE PÅ SVALBARD

Av
ADOLF HOEL

i henhold til Lov om
Svalbard av 17. juli 1925

Fredning, jakt og fangst og fiske på Svalbard omhandles i Lov om Svalbard av 17. juli 1925. § 4 i denne lov har følgende bestemmelse:

«Kongen kan utferdige almindelige forskrifter om . . . jakt, fangst, fiske, om fredning av dyr, planter, naturformasjoner, landstrekninger og fortidslevninger og om oppgaver til den offisielle statistikk.»

I henhold hertil skal nedenfor fremkomme forslag til Kongelige forskrifter vedrørende fredning, jakt, fangst og fiske.

Når man skal opstille fredningsbestemmelser for dette landområde og regler for jakt, fangst og fiske er der to ting å ta i betraktning. For det første vil vel kun forholdsvis små midler stå til disposisjon for patruljefartøier og vaktmannskaper som skal overvåke fredningsbestemmelsenes overholdelse. Det vil derfor være yderst vanskelig i dette store landområde med de vidtløftige kyster å fukke lovovertredere. For det annet har nordmennene over 100 år særlig på overvintrende ekspedisjoner drevet en innbringende fangst av isbjørn, rev (blårev — hvitrev), samt innsamlet egg og dun, særlig av efugl. For fangstens skyld er der opsatt en mengde hus rundt hele Spitsbergens kyst: Nordaustlandets nordkyst, nord- og vestkysten av Vestlandet, øst- og vestsiden av Storfjorden, Kong Karl øyane og Hopen. Denne fangst, hvori

årlig deltar 30—40 mann, innbringer nu år om annet 100 000—200 000 kroner. Der er nedlagt ikke ganske små kapitaler i disse foretagender og eierne av disse hus må sies ved sin i årrekker drevne fangstvirksomhet å ha erhvervet rett til fangst på disse områder. Hertil kommer at ett av de viktigste dyr som er gjenstand for fangst, nemlig reven, er et skadedyr som utrydder en mengde fugl, særlig efugl, gås og rype. Fredning av reven bør derfor kun gå ut på at dens antall ikke forminskes så sterkt at der er fare for at den utryddes.

Forholdene på Svalbard har jo forandret sig sterkt i løpet av de siste 15—20 år. Mens der før 1905 ikke var nogen fastboende befolkning deroppe, kan man nu regne at øgruppen har et innbyggerantall på 1 000—2 000 mennesker. Det er enda ikke mulig å ha nogen oversikt over hvor denne utvikling vil ende.

Da forminskelse eller utryddelse av dyre- og plantearter er sterkt avhengig av den fastboende befolkning må de her opførte fredningsbestemmelser betraktes som foreløbige. Man må studere den virkning disse fredningsbestemmelser vil ha og nøie følge den industrielle utvikling og den indflytelse den tiltagende — eller avtagende — befolkning vil ha på dyre- og plantelivet.

En av de varme kilder ved Bockfjorden

Hoel fot.

FREDNINGSBESTEMMELSER FOR DYR

Almindelige bestemmelser.

”Det er forbudt å drive jakt på ren med hunder. Det er envidere forbudt å bruke feller, snarer eller graver for innfanging eller fellning av ren, likesom det er forbudt å bruke garn eller limpinner til fuglefangst.

Fangstfolk som legger ut selvskudd for bjørn må merke disse på en av myndighetene fastsatt måte. Når fangsfeltet forlates, må selvskudd og revesakser fjernes.”

I årene 1911—13 hadde Statens radiostasjon en stamme av samojedhunder. Disse var slemme til å jage renen på egen hånd. De kunde være borte i dagevis på renjakt og gjorde utvilsomt stor skade på renbestanden, dels ved å drepe dyr, dels ved å skremme og forjage dem. I 1913 blev grønlandshun-

der innført til stasjonen, og i samme mon som disse formerte sig, blev de andre hunder drept. Grønlandshundene er i de senere år fra radiostasjonen overført til kullselskapenes anlegg: til Sveagruva, Barentsburg, Grumantbyen, Longyearbyen, Hiorthamn, Ny-Ålesund, så at man nu har en stamme av grønlandshunder på Spitsbergen. Dette er utmerkede trekkdyr, og da de har liten tilbøielighet til jakt, vil de ikke forurolige renen. Der bør derfor vedtas følgende bestemmelse:

«Det er forbudt å innføre hunder til Svalbard uten myndighetenes tillatelse, og der bør kun tillates innført grønlandshunder, så at rasen deroppe kan holde sig ren».

Denne bestemmelse er også av stor betydning for å holde sykdommer borte fra hundene. Det har vist sig at sykdommer herjer langt verre blandt hundene deroppe enn herhjemme.

Man bør legge stor vekt på å ha en stamme av kraftige trekkhunder deroppe. De har gjort utmerket nytte for sig ved flere ulykker og sykdomstilfeller ved å bringe syke og skadede til læge. Særlig i tilfelle av at forliste skibsmannskaper blir liggende langt borte fra folk, må man ha hunder for å føre proviant til dem eller eventuelt hente dem. Det vil ennå være i friskt minne hvor overordentlig vanskelig det var å skaffe trekkdyr, da man i 1913 skulde utruste en hjelpeekspedisjon for å undsette den på nordkysten innestengte Schröder-Stranz-ekspedisjon.

Hittil har polarekspedisjoner alltid vært henvist til å få sine trekkdyr fra Grønland eller Sibiria. Kan man oprette trekkhunder på Svalbard, vil vi for fremtiden også kunne få dem derfra.

«I videnskapelig øiemed kan dyr skytes, fisk fanges og de planter innsamles som ikke ved Kongens bestemmelse er undtatt fra enhver innsamling også i fredningstiden og innen fredede områder. Ennvidere kan videnskapelige ekspedisjoner skyte dyr og fange fisk til fortæring under ekspedisjoner uhindret fra fredningsbestemmelsene. Sådanne ekspedisjoner kan også uhindret av gjeldende bestemmelser medføre de trekkdyr som er nødvendige for ekspedisjonen. Dog må myndighetenes tillatelse på forhånd innhentes».

Polarrev (hvitrev og blårev) (Canis lagopus).

Disse dyr fanges i feller, sjelden i saks, av overvintrende fangstfolk. De to siste år (1923—24 og 1924—25) har fangsten vært ca. 120 blårev og ca. 250 hvitrev pr. år til en verdi av ca. 120 000 kroner. I fangsten har deltatt 30—40 mann fordelt på 15—20 partier. Pelsen er verdiløs fra ca. 15. april—10. oktober, og i denne tid bør dyret selvfølgelig ikke drepes. Det gjøres heller aldri

av fangstfolk, men av og til av turister og andre.

Jeg vil derfor foreslå at «hvitrev og blårev fredes i tiden fra 15. april til 15. oktober».

Forøvrig reguleres fangsten av disse dyr ved de nedenfor opførte bestemmelser vedrørende fangst.

På Bjørnøya er reven næsten utryddet. Herpå vil der bøtes ved de nedenfor foreslåtte fredningsbestemmelser for Bjørnøya.

Isbjørn (Ursus maritimus).

Fangsten av dette dyr foregår dels om vinteren av fangstfolk som tar den i selvskudd, og om sommeren skytes den av selfangere i isen mellom Grønland og Novaja Zemlja. Å forby disse å skyte dette dyr på isen innenfor territorialgrensen ved Svalbard vil ikke nytte noget, da det vilde være umulig å føre nogensomhelst slags kontroll med denne jakt.

De viktigste fangstplasser for isbjørn er Sørkapp, Kong Karl Øyane, Hopen og Nordaustlandets nord- og vestkyst, og sydsiden av Sørøstlandet. Bjørnen fra havet østenfor og nordenfor trekker forbi disse steder. En fangstekspedisjon på Sørkapp, Hopen, sydenden av Sørøstlandet eller Kong Karl Øyane vil kunne gjøre regning på å fange 80—100 bjørn på en vinter med normale isforhold. På vestkysten av Spitsbergen er bjørnefangsten ubetydelig. Det antall som fanges om vinteren utgjør kun en brøkkdel av det antall som nedlegges av selfangerne i isen mellom Spitsbergen og Novaja Zemlja. Ifølge statistikk som jeg har mottatt fra de nordnorske byer er der til disse innkommet følgende antall bjørn i tidsrummet 1915—1920:

1915:173, 1916:261, 1917:160, 1918:319, 1919:560, 1920:449, 1921:130, 1922:188, 1923:507, 1924:713, 1925:625.

Bare en liten del, høist $\frac{1}{4}$ av dette antall er fanget av overvintrende fangstfolk, i de siste år, 1923/24 og 1924/25, henholdsvis 55 og 10.

Å frede bjørnen på Svalbard vil derfor være av liten nytte. Jeg vil derfor foreslå at jakten på dette dyr bare reguleres ved de nedenfor opførte bestemmelser vedrørende vinterfangsten.

Hvalross (Odobenus rosmarus).

Dette eiendommelige dyr, som før fantes i mengder både ved Spitsbergen og Bjørnøya, er nu helt utryddet eller forjaget fra disse trakter, undtagen ved Nordaustlandet, Hopen og Kong Karl Øyane. Den får bare en unge høist hvert annet år. Den bør derfor totalfredes ved Svalbards kyster for et tidsrum av 10 år.

*Snadd eller ringsel, trolsel (Phoca hispida)
og storkobbe eller blåsel (Erignathus
barbatus).*

Disse selarter finnes inde i Spitsbergens fjorder og langs Svalbards kyster. De er gjenstand for fangst av selfangere. Deres antall har avtatt. Men jeg tror ikke det er påkrevet å frede dem, da de enda er nokkså tallrike og da fangsten av dem er av betydelig økonomisk interesse. Hertil kommer at de ofte også fanges i stor avstand fra land, så det vil bli vanskelig å kontrollere hvor dyrene er skutt.

Ren (Rangifer tarandus spitsbergensis).

Spitsbergenrenen regnes for en egen art. Dens nuværende tilholdssteder er:

- 1) Nordaustlandets nord- og vestkyst.
- 2) Et område på Spitsbergens vestkyst: Reinsdyrfløya, Liefdefjorden og Veda-fjordens omgivelser, halvøen mellom Veda-

fjorden og Videfjorden, Videfjordens omgivelser.

- 3) Området mellom Isfjorden og Nordfjorden og dalene i disse fjorders forlengelse mot øst til Storfjorden.

- 4) Øene Sørøstlandet og Barentsøya.

Inntil for 50—60 år siden var renen utbredt over hele Spitsbergen.

Til slutten av forrige århundre blev Spitsbergenrenen særlig jaget av selfangere, som leilighetsvis gikk iland, samt av overvintrende fangstekspedisjoner. Hertil kom så ved århundreskiftet enkelte turister som ofte nedla store flokker. Men disse folk nådde aldri langt inn i landet. Jakten foregikk mest om sommeren og renen måtte bæres på ryggen til sjøen, så man kunde ikke gå langveis for å jage den.

Helt anderledes har imidlertid renjakten artet sig i den siste tid, idet de overvintrende fangstfolk har føiet polarsleder og hunder til sin utrustning, og med disse fremkomstmidler kan de tilbakelegge snart sagt hvilken som helst distanse og opsøke og nedlegge renen i dens fjerneste og mest bortgjemte tilfluktssteder. Ennvidere har under krigen selfangstfartøier på grunn av kjøtmangelen og de høie kjøtpriser i Norge i stor utstrekning gått op under Spitsbergen, hvor de har nedlagt hundrevis av dyr, dels til eget bruk, dels for å selge i Norge og i de senere år også til grubeselskapene.

Hertil kommer den tiltagende utnyttelse av Spitsbergens kullforekomster og den derav følgende bebyggelse nettop i det beste rendistrikt mellom Isfjorden og Bellsund. Denne grubebebyggelse er vesentlig knyttet til østsiden av Grønfjorden (hollandske selskap), øst- og vestsiden av Adventfjord (norske selskaper) og nordsiden av Nordfjorden (svensk og engelsk selskap).

Disse selskaper holder også hunder og har

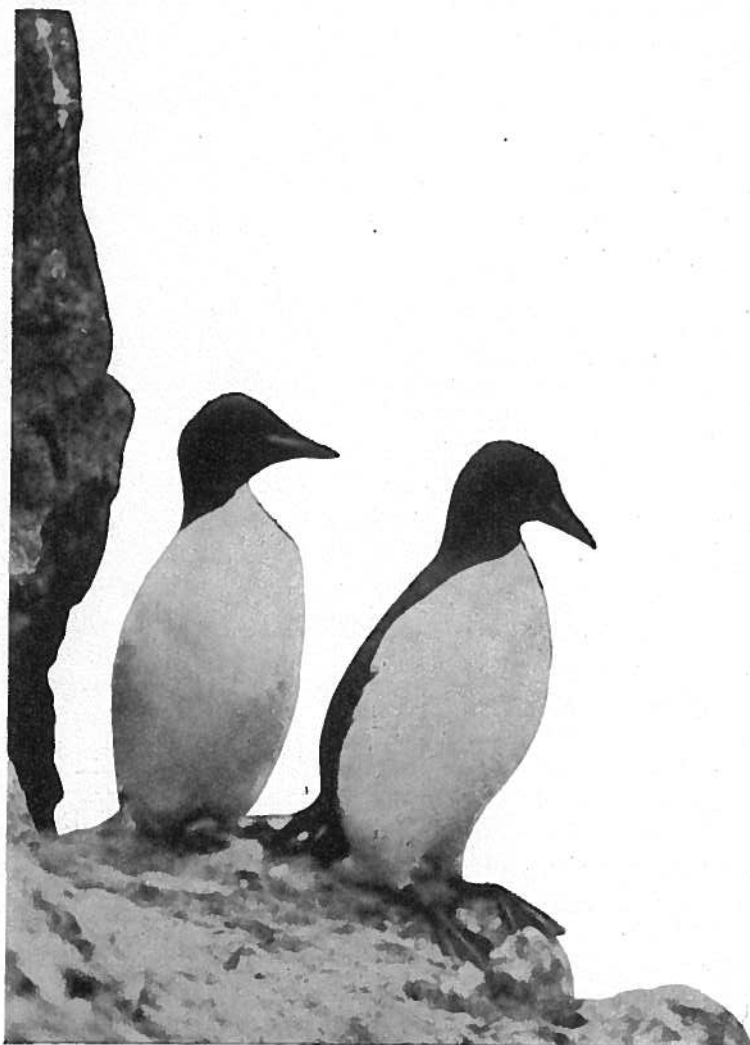
polarsleder, hvormed de kan gjøre utstrakte jaktture og frakte med sig 8—10 ren på ett lass. Nogen av disse selskaper har sparet renen mest mulig, mens andre har drevet en utstrakt fangst. Det har endog hendt at ett av selskapene ett år baserte hele sin ferskjøtforsyning på renjakt og i den hensikt ansatte en egen fangstmann.

Statistikken fra de siste år viser at Spitsbergenrenen beskattes for sterkt. Til Tromsø tollsted innkam således følgende antall ren

i årene 1915—1920 (til andre tollsteder i Nord-Norge er der ikke innkommet Spitsbergenren i disse år):

1915: 159; 1916: 409; 1917: 535; 1918: 993; 1919: 268; 1920: 293; 1921: 61; 1922: 115; 1923: 55; 1924: 68; 1925: 90.

Men foruten de rensdyr som er innkommet til det nordlige Norge er der skutt et betydelig antall som er fortæret deroppe, man kan regne minst et par hundre hvert år, iallfall inntil 1920.

*Alker i Fuglefjellet,
Bjørnøya. Holtedahl fot.*

Det er kun et eneste år i all den tid nordmenn har drevet fangst på Spitsbergen, og det er over 100 år, at der er innkommet til Norge så mange ren som i 1918; det var i 1878, da antallet var 1491 dyr. For årene 1868, 1869 og 1870 anslår Nordenskiöld antallet av *nedlagte* dyr til minst 3000 pr. år *).

Disse tall beviser for det første at Spitsbergenrenen helt til det siste har været ganske tallrik; den har slett ikke vært utryddet av de norske fangstfolk, således som det allerede ved århundredets begynnelse blev påstått i agitasjonsøiemed i enkelte utenlandske kretser. Men på den annen side er det klart at en så svær beskatning tåler ikke renstammen deroppe. Jeg har både ved egne iakttagelser og efter andres meddelelser kunnet overbevise mig om at renen er blitt sterkt decimert overallt på Spitsbergen i de siste år.

Hvad særlig Vestlandet angår kan følgende opplysninger meddeles derfra siste år:

Ved påsketider 1925 blev der gjort 3 sle-deturer fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani Aktieselskap til rentraktene sønnenfor og østenfor Adventfjorden, og 1 tur fra den norske telegrafstasjon ved Grønfjorden. På den ene turen blev der sett 9 ren like innenfor Boomingbreen mellem de øvre ender av Adventdalen og Conwaydalen. På den annen tur som gikk til de øvre deler av de samme daler blev der ingen ren sett i nogen av disse. På den tredje tur som gikk fra Adventfjorden til Agardhbukta, derfra til Sveagruvan og tilbake over Bolterpasset og Adventdalen såes ingen dyr. Heller ikke telegrafistene fra Grønfjorden så nogen rensdyr på sin ferd som gikk fra Grønfjorden til

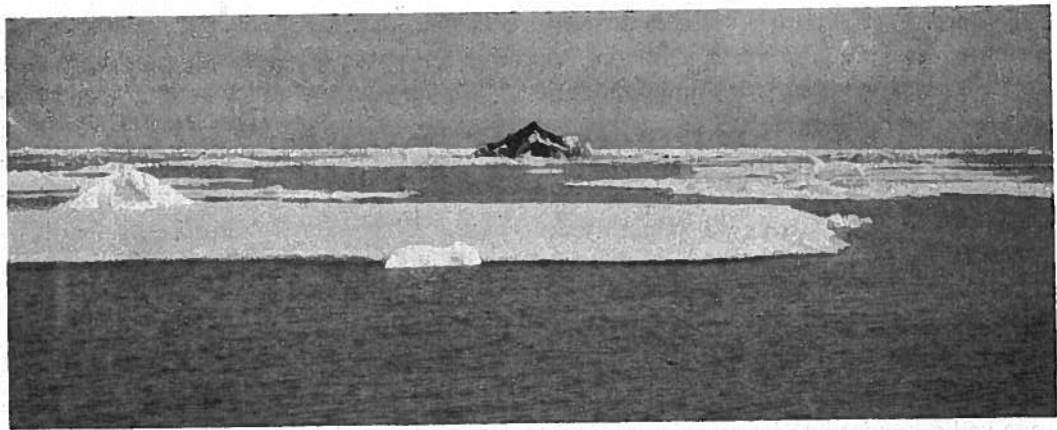
den øvre ende av Conwaydalen og tilbake igjen.

Sommeren 1925 blev trakten mellem Isfjorden — Nordfjorden — Kjellstrømdalen og Agardhbukta vandret igjennem på kryss og tvers av fire topografiske og to geologiske partier tilhørende Den norske Svalbardekspedisjon. Hverken i Conwaydalen eller i Sassendalen så de et eneste rensdyr. I den øvre del av De Geers Dal så de 7 rensdyr, i den øvre del av Adventdalen og i Brentpasset 7, og i den øvre del av Lundstrømdalen 2. Disse daler har alltid vært betraktet som de beste rensdyrmarker på Spitsbergen. Sparsomheten av rensdyr på Spitsbergen kan man også forstå derav at bare 55 dyr blev skutt av overvintrende fangstfolk vinteren 1924—25, nemlig 24 i Sassendalen, 7 på Kapp Thordsen-halvøen, 9 omkring Liefdefjorden og Vedafjorden, 9 på vestsiden av Videfjorden, og 5 på østsiden av denne fjord. 1 rensdyr blev også skutt av folk fra et av kullgrubeselskapene mellem den øvre ende av Adventdalen og Conwaydalen.

Sommeren 1925 blev 3 rensdyr skutt i den øvre del av De Geers Dal, i Brentpasset og i Adventdalen, omtrent 3 km. nedenfor passet. Når man vet at der var omtrent 40 fangstfolk i de forskjellige rensdyrtrakter på Vestlandet siste vinter, så er det klart at rensdyret må være meget sparsomt på denne ø. Hovedmengden av dem finner man på Sør-austlandet og endel er der også på Barents Øy og på Nordaustlandet. Nesten alle de dyr som i de 3—4 siste år er innkommet til Tromsø er skutt av selfangere på den østre del av Spitsbergen.

Det vil herav forståes at det var på tide at renen blev totalfredet på hele Spitsbergen for 10 år ved Norges overtagelse av Svalbard overensstemmende med mitt forslag til naturfredning av 15. mars 1921. Hvis dette

*) Nordenskiöld, A. E., Vegas reise omkring Asia og Europa. B. I, s. 125, note 1.

Drivis og isfjell

Hoel fot.

ikke var skjedd vilde renen ha blitt helt utryddet iallfall på Vestlandet i løpet av noen få år.

Hvilken skade ødeleggelsen av renstammen over større områder av Spitsbergen vil ha, behøver neppe nærmere å påvises.

Hvor mange forliste skibsmannskaper der har opholdt livet kortere eller lengere tid — mange ganger hele året igjennem — ved renkjøt kan jeg ikke opgi, men at det er mange er sikkert. Uten tilgang på ren vilde de i kort tid være gått tilgrunne. Og som det har været før i tiden, så vil det også vedbli å være. Farvannene omkring Spitsbergen byr alltid på nok av vanskeligheter til å forårsake forlis. Også for kullselskapene skulde det synes å måtte være av betydning at renbestanden ikke utryddes. Det kunde tenkes at der et år hendte et uhell med siste båt, som i almindelighet har med sig vinterens ferskkjøtforsyning og annen vinterproviant. Et slikt tilfelle har virkelig inntruffet, idet en båt som hadde med vinterforsyning til et kullselskap ved Grønfjorden høsten 1918 ikke rakk frem. Det så ut til å bli en katastrofe for de folk det her gjaldt, og der kom anmodning til Staten om å utsende undsetnings ekspedisjon. Hadde der som før i tiden været

en stor renbestand øst for Grønfjorden, vilde der ingen fare ha vært med disse folk, men nu finnes der ikke en ren mellom Grønfjorden og Adventfjord.

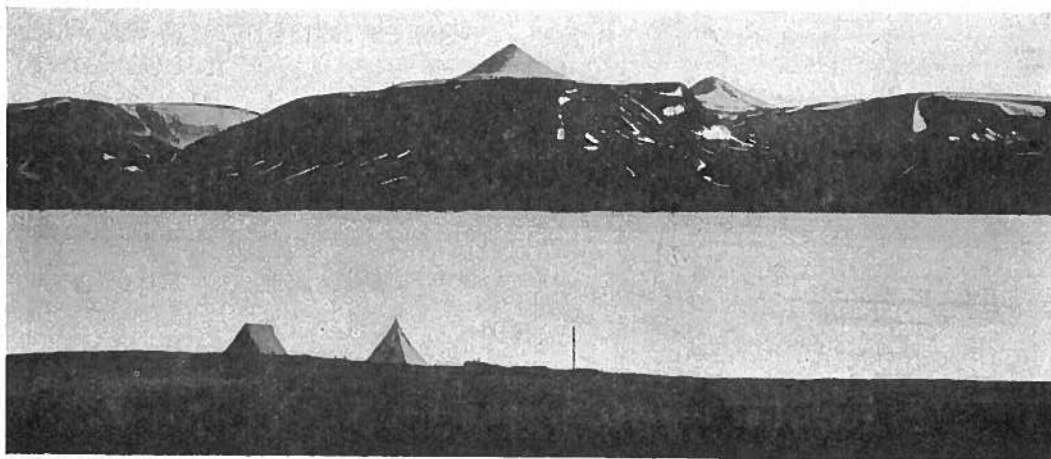
Endelig maa sterkt fremheves at det vil være lite tiltalende om nordmennene var foregangsmenn i utryddelsen av den vakre, eiendommelige Spitsbergenren, som har sitt eneste tilholdssted på Spitsbergenøgruppen. Den er en ørase som det antagelig ikke vil være heldig å blande med andre raser og som derfor med hensyn til formering er henvist til sig selv.^{*)} Det bør derfor gjøres hvad gjøres kan for å bevare dette dyr fra tilintgjørelse, likesom man bør hindre at den blandes med tamren.

Jeg vil foreslå følgende fredningsbestemmelser for renen:

«Ren totalfredes i 10 år».

Dette forslag er vedtatt av regjeringen; Spitsbergenrenen er nu totalfredet fra Norges overtagelse av Svalbard 14. august 1925 til utgangen av 1934. (Kongelig resolusjon av 7. august 1925. — Norsk Lovtidende, nr. 37, s. 527, 1925.)

^{*)} Wollebæk, Alf, The Spitsbergen Reindeer. — Resultater av De norske statsunderstøttede Spitsbergenekspedisjoner, B. 1, Nr. 4. Oslo 1926.

Colestbukta med Isstufjellet

H. Resvoll-Holmsen fot.

«Det er forbudt å innføre tamren til Spitsbergen».

Efter den tid gjelder følgende regler:

«Grubeselskapene har lov til å felle 1 ren pr. 20 mann av belegget på Spitsbergen pr. år».

Å innskrenke selskapenes jakt til deres egne felter går ikke godt an, da det vil være vanskelig for ikke å si umulig å avgjøre på hvilket område jakten har foregått i det indre av landet, hvor selskapenes felter støter sammen.

«Overvintrende fangstfolk har rett til å skyte inntil 3 ren pr. mann pr. overvintring. Selfangere har rett til å skyte 1 ren pr. 2 mann pr. fangsttur».

«Der må tilsammenlagt ikke skytes mere enn 250 ren pr. år på hele Spitsbergen».

Myndighetene må derfor behandle alle andragender om renjakt samtidig og påse at det samlede antall dyr som tillates skutt ikke overskrider dette antall.

Bardehvaler.

Straks efter Spitsbergens gjenopdagelse av Barents i 1596 begynte en overordentlig intens og innbringende fangst av grønlandshval (*Balaena mysticetus*). Denne hval-

art forekom i uhyre mengde inne i fjordene utenfor kysten. Fangsten blev drevet særlig av hollendere og engelskmenn, samt av dansker, tyskere, franskmenn, nordmenn o. a., pågikk i ca. 200 år og endte med hvalens fullstendige utryddelse ikke bare ved Spitsbergens kyster men også i hele Ishavet mellem Grønland og Novaja Zemlja.

Efter begynnelsen av forrige århundre, da fangsten på grønlandshval ophørte, blev der ikke fanget hval ved Spitsbergens kyster før begynnelsen av dette århundre. Riktignok gjorde Sven Foyn et forsøk i 1890, men først i 1903 blev fangsten optatt for alvor. I 1905 tiltok denne bedrift betydelig. Grunnen hertil var hvalloven av 7. januar 1904 som stanset all rasjonell hvalfangst ved Norges kyst fra 1. april 1905. Et par av de selskaper som fanget på den norske kyst blev oppløst, et flyttet til Bjørnøya og 8 til Spitsbergen. Selskapet på Bjørnøya hadde stasjon iland, likeså et på Spitsbergen (på østsiden av Grøn fjorden, hvor statens radiostasjon senere blev anlagt). De andre hadde flytende kokerier.

De hvalarter som blev fanget ved Svalbard var finhval (*balacnoptera physalus*), blåhval

Hiorthamn, Adventsfjorden

Koller fot.

(*balaenoptera musculus*), knøl (*megaptera nodosa*). De fangedes oftest i betydelig — op til 50—60 kvartmils — avstand fra kysten, like fra 80° N. B. til syd for Bjørnøya.

Følgende opgave over fangsten viser hvorledes denne stadig avtok inntil den helt ophørte:

År	Antall selskaper	Antall båter	Antall hval	Antall fat tran	Gjennomsnittlig antall fat tran pr. båt	Bortløser (sebhval)
1890	1	1	12	Ukjent		
1903	1	1	40			
1904	2	3	201	6 500	2 167	
1905	8	16	599	18 660	1 166	
1906	7	14	315	11 195	785	
1907	7	15	333	9 345	628	16
1908	5	11	*)	4 410	401	9
1909	2	6	114	4 300	717	
1910	2	6	165	5 400	900	
1911	2	6	144	5 613	936	
1912	2	6	55	2 200	366	
1915	1	3	0	0	0	
1920	1	2	18	560	280	

*) For 3 av selskapene 124 hval, opgave fra de 2 andre mangler.

Grunnen til at fangsten helt misslyktes i 1915 var de vanskelige isforhold det år.

Siden det siste forsøk på hvalfangst blev gjort i 1920, er hvalen tiltatt i mengde, og det er kanskje sannsynlig at fangsten kan bli gjenoptatt om ikke så lenge. Men nogen fare for at hvalen deroppe skal bli utryddet er der ikke, da fangsten blir ulønnsom lenge før hvalen er utryddet.

Under disse omstendigheter har det ingen aktuell interesse å fremsette forslag til bestemmelser om hvalfangst ved Svalbard.

Hvitfisk (Delphinapterus leucas).

Denne hvalart var i tidligere tider meget tallrik på Spitsbergen, men der blev i forrige og i begynnelsen av dette århundre drevet en utstrakt fangst på den, så at den avtok så sterkt i mengde at fangsten ikke lønnet sig og derfor ophørte i 1910—1912. Nogen forsøk har også vært gjort i de senere år, men med dårlig resultat. Fangsten var sterkt variabel. I begynnelsen av 70-årene i forrige

århundre var den på det høieste og antallet av drepte dyr beløp sig da til 2000—3000. I årene fra 1890 til 1912 var det fra nogen få op til 200—300 stykker. I den tid var verdien av et dyr ca. 70 kroner. Hvitfisken fanges om sommeren av spesielt til denne fangst utrustede ekspedisjoner. Flokkene stenges inne ved land av solide 600 favner lange nøter med 6 toms masker. De omringede dyr skytes eller stikkes ihjel med lanser.

I de senere år er hvitfisken imidlertid tiltatt sterkt i antall. Således så jeg sommeren 1919 en flokk på ca. 200 dyr i Grønsfjorden. En lignende flokk blev samme år iakttatt nær Sørkapp. Det er således sandsynlig at arten nu er så tallrik at nogen fredning ikke vil være nødvendig. Heller ikke trenges nogen regulering av fangsten, da fangstekspedisjonene er såpas kostbare at det ikke vil lønne sig å utruste sådanne når bestanden er blitt forringet ved nogen tids fangst. Dessuten viser erfaringen at den formerer sig og blir tallrik på de steder hvor den før har holdt sig, når den får være i fred nogen tid på grunn av at fangsten er ulønnsom.

Rype (Lagopus hyperborea).

Også rypen på Svalbard er en egen art, som ikke er kjent fra andre steder. Man ser lite til den om sommeren, da den på denne tid mest opholder sig inne på fjell langt fra kysten. Om høsten derimot, i slutten av september og oktober, kommer den ofte ned til sjøen i store flokker, undertiden på flere hundre stykker. Nogen plyndring av dens reder foregår derfor ikke, og det hender yderst sjelden at den blir skutt om sommeren, kun en og annen gang om høsten kan en fangstmann komme over en større flokk, som da naturligvis blir nedlagt. Fordi det så sjelden hender at den blir skutt, og fordi det vil være meget vanskelig for ikke å si umu-

lig å kontrollere denne jakt, anser jeg det for unødvendig å frede den på Spitsbergen.

Man har tidligere ikke visst at rype forekom på Bjørnøya. Men efter oplysninger jeg har fått av folk som har overvintret på øen, fins der en meget fåtallig bestand. Et eksemplar har jeg skaffet til Zoologisk Museum i Oslo. Det er Spitsbergenrypen som fins på Bjørnøya også. Den bør fredes, og derfor er det sørget ved de nedenfor foreslåtte fredningsbestemmelser for Bjørnøya.

Spitsbergengås (Melanonyx brachyrhynchus), gaul eller ringgås (Branta bernicla) og fjellgås (Branta leucopsis).

Disse fuglearter er meget vare og skytes næsten bare i den tid de feller fjærene og ikke kan fly. Det vil derfor være tilstrekkelig å frede dem i denne tid, d. v. s. fra 15. juli til 15. august. Det er kun en art hvis egg tas. Det er ringgåsen som hekker sammen med efuglen. Ved de fredningsbestemmelser som nedenfor er opført for efuglholmene vil også ringgåsens reder være beskyttet mot plyndring.

Under trekket til og fra Spitsbergen slår disse fugler sig ned på Bjørnøya i store skarer. Det har vært på tale å fange dem i stor stil ved hjelp av garn og nedlegge kjøttet hermetisk. Dette vil hindres ved de nedenfor foreslåtte fredningsbestemmelser for Bjørnøya.

Efugl (Somateria mollissima borealis).

Denne fugleart hekker på lave holmer og øer. Dens reder har vært utsatt for sterk beskatning av fangstfolk som tar egg og dun. Bestanden har visstnok minnet, men den er fremdeles så stor at nogen totalfredning ikke ansees for nødvendig. Når eggene ikke legges senere enn 1. juli, vil ungene bli flyve-

Schetelig's fjell, Kings Bay

Koller fot.

dyktige til isen legger sig om høsten i fjorder og sund, så fuglene kan komme sig sydover før vinteren inntreffer. Det må derfor anses for tilstrekkelig å totalfredede alle efugl, egg og dunvær fra og med 1. juli og sommeren ut. Imidlertid tror jeg nok også at de største vær på vestkysten som har vært mest utsatt for plyndring i de siste år bør totalfredes i 3 år. Dette gjelder følgende vær: Dunøyane, Isøyane, Eholmen, St. Hansholmene, Forlandsøyane og Røvarholmen.

Der innsamles årlig 500—1000 kg. urensset (= ca. 50—100 kg. rensset) dun til en verdi av 5000—10000 kr. Antallet av egg som tas foreligger der ingen statistikk over, da mesteparten spises op på Svalbard, anslagsvis kan det settes til 5000—10000 stykker. Tidligere har denne fangst vært langt større; dunfangsten har vært oppe i 5—6000 kg.

Ekongen (Somateria spectabilis).

Denne fugl hekker sammen med den almindelige efugl, men optrer temmelig sparsomt og burde derfor totalfredes. Men på grunn av dens likhet med den almindelige

efugl vil det ikke være til nogen nytte å vedta særskilte bestemmelser for den. De samme regler som gjelder for den almindelige efugl bør derfor også gjelde for ekongen.

Andre dyr.

Der fins ikke andre pattedyr enn de nevnte på eller ved Svalbard som det kan være tale om å frede. Av fugler er der på selve Spitsbergen påvist 54 arter, hvorav 25 hekkende, på Bjørnøya 37 arter, hvorav 17 hekkende. Jeg tror dog ikke at man behøver å vedta fredningsbestemmelser for flere enn de ovenfor nevnte. Det eneste kunde være at man burde frede fuglefjellene. Men det tror jeg ikke er nødvendig, da fuglefjellene er så tallrike og for det meste så vanskelig tilgjengelige og fuglenes antall så uhyre at der ikke er den ringeste fare for nogen forminskelse av de i fuglefjellene hekkende arter.

Av fisker som det kan være tale om å frede fins kun en, nemlig *spitsbergenroien* (*Salmo alpinus*.) som går op i enkelte elver og vann både på Spitsbergen og Bjørnøya. På Spitsbergen er det særlig en elv hvori den går op, nemlig Ørretelven som kommer fra et av Spitsbergens største vann, Linnévatnet som ligger på sydsiden av Isfjordens munning. Der har vært fanget adskillig av den med garn. Men slik som forholdene nu ligger an på Spitsbergen, tror jeg ikke at der for tiden er noget behov for fredning av denne fisk.

For Bjørnøyas vedkommende henvises til de spesielle fredningsbestemmelser som nedenfor foreslås.

FREDNINGSBESTEMMELSER FOR FORTIDSLEVNINGER

Av fortidslevninger fins endel rester av hollandsk og annen bebyggelse samt graver

fra hvalfangsttiden, ca. 1600—1750. Men de best bevarte og tallrikste husruiner og graver er fra russernes kolonisasjon ca. 1715—1850. Disse fins spredt rundt hele Svalbard. I hustomtene finner man ved gravning forskjellige bruksgjenstander.

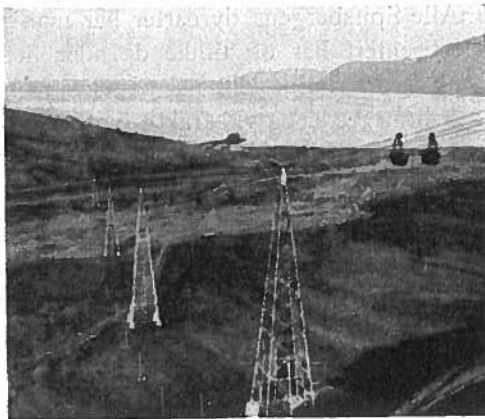
Jeg vil foreslå følgende til fredning og bevaring av disse fortidslevninger:

1. «Hvis grunneieren ønsker å opføre hus eller anlegg som vil medføre ødeleggelse av gamle hustomter eller graver, skal han herom underrette de norske myndigheter med nærmere opplysning om fortidslevningene og om hvilke arbeider han akter å foreta. Disse myndigheter avgjør så hvad der videre skal gjøres.
2. Det er enhver forbudt å grave i disse hustomter og graver og å fjerne gjenstander, skjeletter eller skjelettdeler derfra. Ønsker nogen å foreta videnskapelige undersøkelser av disse fortidslevninger, må han ha de norske myndigheters tillatelse dertil.
3. Alle funn av løse fortidslevninger fra hustomtene og andre steder tilfaller Tromsø Museum. Skjeletter eller skjelettdeler tilfaller Det anatomiske institutt, Oslo».

FREDNING AV VISSE OMRÅDER

Området vest for Videfjorden—Dicksonfjorden.

«For å sikre et større område mest mulig mot menneskets inngripen, så at man innen dette har anledning til å studere et så vidt mulig uberørt stykke arktisk natur, foreslås *totalfredet*—utlagt til naturpark—den nordvestlige del av Spitsbergen med alle tilliggende øer, holmer og skjær, begrenset mot syd av Isfjorden, mot vest og nord av havet og mot øst av Videfjorden og Dicksonfjorden og dalen mellom disse to fjorder». Det

Taughanen. Longyearbyen

Berge fot.

er det samme område som fra norsk side blev foreslått fredet for den internasjonale Spitsbergen-konferanse i Oslo 1914*).

Siden den tid har imidlertid forholdene forandret sig sterkt. Dengang lå størsteparten av dette område i det fri; men i de siste år er her foretatt store anneksjoner både av nordmenn og utlendinger, og der er opstått en stor industriell bedrift i Ny-Ålesund ved Kongsfjorden. Imidlertid tror jeg ikke at man av den grunn bør avstå fra å frede dette område. Det er nemlig lite sannsynlig at der vil komme andre industrielle bedrifter innen dette område enn kullgrubene ved Kongsfjorden.

Dette område egner sig av flere grunner utmerket som naturpark:

1. Det er vel avgrenset fra omgivelsene.
2. Man har her representert alle de viktigere landskapstyper på Spitsbergen.
3. Her fins noget av det eiendommeligste som Spitsbergens natur har å opvise, nemlig vulkaner og de varme kilder ved Veda-fjorden.

*) Conwentz, H., Über den Schutz der Natur Spitzbergens. Denkschrift der Spitzbergenskonferenz in Kristiania 1914. Berlin 1914.

4. Alle Spitsbergens dyrearter har man representert her og tillike de aller fleste plantearter. Spesielt må påpekes at her er utmerkede og vidstrakte beitesmarker for renen. Tillike fins her mengder av drivtømmer.

5. Området hører til de lettest tilgjengelige på Spitsbergen. Iallfall er vestkysten så godtsom aldri blokert av drivis om sommeren og det hender ofte at den er isfri året rundt.

«Innen dette område må ingen landdyr skytes, fisk ikke fanges, innsamling av egg og dun på egg- og dunvær og i fuglefjell er forbudt, planter må ikke innsamles, drivtømmer ikke fjernes, de varme kilders avsetninger ikke røres og det er forbudt fangstfolk å overvintre her».

Derimot tror jeg ikke at man kan forby fangst av sel (hvalross undtatt) i kystfarvannene; dertil spiller denne fangst en for stor økonomisk rolle, og kontrollen vilde bli for vanskelig.

BJØRNØYA

Forholdene her ligger helt anderledes enn på resten av Svalbard. Det er en ø av meget begrenset utstrekning, bare 178 km.², hvor et enkelt selskap har optatt drift på øens kullforekomster. Da området er lite med en forholdsvis tallrik befolkning, vil faren for en sterk decimering eller utryddelse av dyrearter og planter være stor.

Av særlig interesse er Bjørnøyas fuglefjell som er nogen av verdens største. De fugler som hekker i fuglefjellene er vesentlig lomvi, *Uria troile*, (L.) og varietetten var. *Ringvia* (Brünn.) og spitsbergenlomvi, *Uria lomvia* (Poll.). Disse fugler kalles deroppe for alker.

De viktigste fuglefjell ligger på strekningen mellom Sørhamna og dalen ved Ellas Sjø, en lengde på 8 km. Fjellveggen som på denne strekning overalt faller praktisk talt loddrett i havet er 300—400 m. høi. Flateinnholdet kan settes til ca. 3 000 000 kvadratmeter. I gjennomsnitt sitter der nok en fugl på hver kvadratmeter, og det samlede antall

FRA BJØRNØYA

fugl på denne strekning skulde jeg anta er 2—3 millioner. Det er bare en liten brøkkdel av redene som er tilgjengelige. Under disse omstendigheter å foreslå nogen fredning for fugleffjellene og de i disse hekkende fugle, synes jeg ikke er nødvendig.

Jeg vil foreslå følgende fredningsbestemmelser:

«Alle dyr og planter, egg- og dunvær på Bjørnøya er fredet», dog med følgende undtagelse:

«*Isbjørn* som av og til kommer til øen i små flokker om vinteren kan nedlegges av sel-skapets folk, da bjørnen vil gjøre det utrygt for mennesker på øen.

Stormåke (*Larus glaucus*) kan skytes og dens egg tas.

Likeså kan man ta egg av de i fugleffjellene hekkende lomvi- («alke»-)arter; disse fugler kan også skytes, dog ikke i større mengde, f. eks. til hermetisk nedlegning».

Såsnart revbestanden på øen er blitt noget tallrikere enn nu, bør man tillate en begrenset fangst av rev.

Ennvidere bør man undersøke fiskebestanden i øens vann og hvis mulig senere tillate en begrenset fangst av øens ferskvannsfisker.

FORSKRIFTER FOR JAKT OG FANGST

Overvintrende fangstekspedisjoner.

Fra det nordlige Norge, særlig fra Tromsø utsendes overvintringsekspedisjoner for fangst av rev, isbjørn, storkobbe og ringsel, skytning av ren og innsamling av egg og dun.

Hver ekspedisjon består av 1—8 mann fordelt i partier på 1—3 mann. Der fins en mengde fangsthytter rundt Spitsbergens kyster hvori de holder til, likesom der stadig bygges nye eftersom de gamle forfaller.

Jeg vil foreslå følgende bestemmelser for fangsten av rev, isbjørn, storkobbe og ringsel:

«Landet opdeles i fangstområder som anses passende store for en ekspedisjon på 6—8 mann; et enkelt område kan naturligvis fordeles på flere ekspedisjoner bestående av færre folk, når det samlede antall ikke overstiger 6—8 mann.

Der er følgende fangstfelter (se kartet):

- I Sørkapp — Hornsund.
- II Hornsund — Dunderbukta.
- III Bellsund, Sørfjorden, Nordfjorden.
- IV Isfjorden fra De Geers Dal og rundt til bunnen av Dicksonfjorden (på sydsiden av Isfjorden vest for De Geers Dal er fangst utelukket på grunn av de mange grubeanlegg).
- V Landet mellom Videfjorden og Hinlopenstrædet.
- VI Nordaustlandets nordkyst mellom Duvbukta og Brennevinfjorden.
- VII Nordaustlandet nordvestkyst fra Brennevinfjorden til Forsiustoppen.
- VIII Nordaustlandets sydvestkyst fra Forsiustoppen til Ulveneset.
- IX Vestsiden av Hinlopen-Strædet fra Lomfjorden til Heleysundet.
- X Vestsiden av Storfjorden fra Heleysundet til Piggsvinfjellet.
- XI Vestsiden av Barentsøya og Søraustlandet fra Heleysundet til Valdresfjellet.
- XII Sydkysten av Søraustlandet fra Valdresfjellet til sydsiden av Kong Johans Bre.
- XIII Østkysten av Barentsøya og Søraustlandet fra sydsiden av Kong Johans Bre til Heleysundet.
- XIV Kong Karl Øyane.
- XV Hopen.

På hvert av disse fangstfelter kan inntil 6—8 mann fange hvert tredje år, dog således

at der samme år ikke må ligge fangstfolk på 2 nabofelter.

Den som vil drive fangst innen et av de ovenfor nevnte områder, må hertil søke myndighetenes tillatelse og løse fangstkort, hvorfor erlegges 1 % av fangstens verdi i norsk havn.

Eierne av fangsthytter er fortrinnsberettiget til å få tillatelse til å drive fangst der hvor de har sine hytter.

Fangstfolkene er pliktige til å fremlegge oppgave for myndighetene over fangstens størrelse og over hvor i fangstområdet dyrene er tatt».

Ved hjelp av den derved fremkomne statistikk, vil man til enhver tid kunne se om dyrebestanden tiltår, holder sig konstant eller avtar, og om det altså skulde være oppfordring til å forandre fredningsbestemmelsen i formildende eller skjerpene retning for ett eller flere av de her opførte distrikter.

I henhold til det som ovenfor er sagt om isbjørnfangsten tror jeg ikke at der er nogen betenkelighet ved å tillate en unskrenket isbjørnfangst i områdene I, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV og XV.

Endel av disse områder er lite tilgjengelig på grunn av isforholdene, så at der kan være et eller flere år da det vil være vanskelig eller umulig å få avhentet en fangstekspedisjon. Dette gjelder særlig områdene VI, VII, VIII, IX, XII og XIV. For disse bør man ha den bestemmelse at fangstekspedisjoner som vil overvintre her må medføre eget fartøi, hvormed de kan reise hjem ved fangstperiodens avslutning.

Hvitfiskfangere

Nogen regulering av hvitfiskfangsten ansees ikke påkrevet. «Den som vil fange hvitfisk må ha myndighetenes tillatelse, løse

fangstkort og herfor betale 1 % av fangstens verdi i norsk havn».

Renjegere

«Enhver som vil skyte ren må ha myndighetenes tillatelse, løse fangstkort og betale kr. 2,00 for hvert dyr han får rett til å skyte.»

Egg- og dunsamlere

«Enhver som vil foreta innsamling av egg og dun på værene må hertil søke myndighetenes tillatelse, løse fangstkort og herfor betale 1 % av fangstens verdi i norsk havn.

Eiere av fangsthytter har fortrinnsrett til å samle egg og dun på de vær som ligger innen en avstand av 10 km. fra deres fangsthytter.

Man må ikke ta egg eller dun fra et enkelt rede mer enn en gang samme sommer.»

Ingen kan få tillatelse til å foreta innsamling på mer enn ett vær samme sommer.

Hvad der skal forstås ved et vær må naturligvis nærmere presiseres. De kongelige forskrifter bør inneholde en liste over værene med såvidt mulig nøiaktig beskrivelse av deres grenser. Det er ingen lett sak å sette op en slik liste, da der mangler nøiaktige karter over Spitsbergen med undtagelse av den vestlige del av Vestlandet. Hvis så ønskes skal jeg forsøke å sette op en fortegnelse over og beskrivelse av egg- og dunværene på Spitsbergen.

Grensen for de forskjellige fangstekspedisjoners virksomhet er ikke så snevre som man kanskje vil få inntrykk av efter den ovenstående inndeling. Tvertimot, en overvintrende fangstekspedisjon vil alltid, såsannt dertil er anledning, også befatte sig med jakt på ren og innsamling av egg og dun. Selvfangere vil foruten å skyte sel også leilighetsvis skyte ren og bjørn og samle egg og dun. Det vil derfor bli regelen at der fra samme

Holte Dahl fot.

Fuglefjellet, Bjørnøya

ekspedisjon kommer andragende om f. eks. å få overvintre på et av fangstfeltene for rev- og bjørnefangst, å få skyte ren og samle egg og dun, og på lignende måte med de andre ekspedisjoner.

Ved utdeling av jaktkort til alle slags fangstekspedisjoner må myndighetene påse, at såvidt mulig alle ansøkere etter tur får sin ansøknings innvilget.

Grunneiere

Ifølge lovens § 26 har grunneieren enerett til jakt og fangst på sin eiendom:

- a) i nærheten av bosteder, hus, magasiner, verksteder og andre bygg som har til formål å nytte ut eiendommen;
- b) innenfor en avstand av 10 km. fra hovedsetet for virksomheten eller utnyttningen av eiendommen.

Jeg vil foreslå at «grunneierens fangstrett underkastes de samme bestemmelser som gjelder for overvintrende fangstfolk, hvitfisk fangere, renskyttere og egg- og dunsamlere».

Han må søke myndighetenes tillatelse til fangst, løse fangstkort og herfor betale det samme som overvintrende fangstfolk o.s.v. En innrømmelse gjøres dog for grunneieren: han har lov til å felle isbjørn når og hvor han påtreffer den. Innenfor et jaktområde som Bellsund f.eks. kan der efter ovenstående bli fangst samtidig av grunneieren på hans område og av overvintrende fangstfolk på det område som er fritt. Disse overvintreere må derfor få nøie angitt hvilke områder tilhører grunneieren og hvor de altså ikke må fange.

Turistskiber og private jaktekspedisjoner
bør ikke få tillatelse til å skyte delvis fredede dyr eller samle egg og dun.

Videnskapelige ekspedisjoner

På grunn av den særstilling disse inntar med hensyn til jakt på fredede dyr, er det nødvendig for kontrollens skyld at enhver videnskapelig ekspedisjon som vil arbeide på Svalbard innsender en beretning til de norske myndigheter om ekspedisjonens plan, fartøi, antall deltagere, de videnskapelige medlemmers navn samt arbeidsområde, og kan da få myndighetenes tillatelse til dispensasjon fra fredningsbestemmelsene.

Tilslutt kan nevnes at der også er kommet en lov og Kongelige forskrifter som vedrører Svalbard før Norges overtagelse av suvereniteten. Det er Lov av 6. august 1915 om offentlig tilsyn med overvintringstokt til arktiske egne. — Norsk Lovtidende 1915, nr. 34, s. 593—597. Se herom også Kgl. resolusjon av 15. desember 1917. — Norsk Lovtidende 1917, nr. 66, s. 1134—1138. Endelig har man også en kongelig resolusjon av 10. september 1909, som tar sikte på å forhindre rovdryffangs med gift på Svalbard. Denne står i Norsk Lovtidende 1909, nr. 36, s. 505. Korrespondansen om saken ligger i socialdepartementet, 1ste medisinalkontor.

Oslo, 20. februar 1926.

Om fredning av Svalbards plantevekst

Av

HANNA RESVOLL-HOLMSEN

SOM deltager i rittmester Isachsens norske avdeling av fyrst Albert av Monacos ekspedisjon til Spitsbergen i 1907 og det følgende år under egen ekspedisjon har jeg studert vegetasjonsforholdene deroppe. Man har derfor henvendt sig til mig med anmodning om å foreslå fredet i *botanisk* henseende de områder, hvis flora vil være av størst interesse å bevare.

Spitsbergen har av karplanter (karsporeplanter og blomsterplanter) 131 arter. Av disse har over halvhundre en meget innskrenket utbredelse.

De finnes i størst mengde i Isfjordens indre deler, og det er her områder hvor Spitsbergens flora er anriket i en bemerkelsesverdig grad. Dette gjelder først og fremst området mellom Saksefjorden og Dicksonfjorden, dernæst et mindre område mellom Colesbukta og Adventsfjorden.

De nevnte områder vil være de verdifulleste man kan finne i botanisk henseende, og fredningen vil også være mulig med hensyn til den nuværende bebyggelse.

Her skal nevnes de sjeldne og sjeldnere arter man herved vil kunne få bevaret:

Woodsia glabella, *Cystopteris fragilis*, *Hierochloa alpina*, *Arctagrostis latifolia*, *Calamagrostis neglecta*, *Acer caespitosa* f. *borealis*, *Poa glauca*, *Poa jemtlandica*, *Glyceria Kjellmani*, *Carex dioica* f. *parallela*, *Carex nardina*, *Carex incurva*, *Carex lagopina*, *Carex glareosa*, *Carex ursina*, *Carex rigida*, *Carex salina* f. *subspathacea*, *Carex pulla*, *Cobresia caricina*, *Juncus castaneus*, *Juncus arcticus*, *Juncus triglumis*, *Luzula Wahlenbergii*, *Tofieldia palustris*, *Salix reticulata*,

Betula nana, *Koenigia islandica*, *Alsine verna* v. *hirta*, *Alsine Rossii*, *Honckeyia peploides*, *Arenaria ciliata*, *Melandrium affine*, *Ranunculus Palasii*, *Ranunculus lapponicus*, *Ranunculus lapponicus* x *Pallasii*, *Ranunculus affinis*, *Rubus Chamaemorus*, *Potentilla multifida*, *Potentilla maculata*, *Empetrum nigrum*, *Vaccinium uliginosum*, *Polemonium humile*, *Mertensia maritima*, *Pedicularis lanata*, *Campanula rotundifolia* og *uniflora*, *Taraxacum croceum*, *Petasites frigidus* og *Arnica alpina*.

Ved å frede planteveksten innen disse områder, er det kun 10 sjeldne arter man ikke får med. Av disse finnes imidlertid de 5 i det store nordvestlige område, som foreslås fredet av A. Hoel. De øvrige finnes på steder som meget sjelden besøkes og hvor de derfor vanskelig vil kunne utryddes.

Jeg skal her angi grensene for de to områder, hvis plantevekst helt bør fredes:

Det ene av dem som jeg ovenfor har betegnet som området mellom Saksefjorden og Dicksonfjorden er for den største del det samme som den nylig avdøde svenske forsker professor A. G. Nathorst har innklammet på det kart over Spitsbergen som finnes i hans arbeide «Spitsbergens kärlväxter» *), idet han angir det som Spitsbergens rikeste floraområde.

Efter konferanse med A. Hoel skal her de nøiaktige grenser angis, som han for begge områders vedkommende har trukket på medfølgende kart.

Området skal begrenses av 100. meters høidekurven i Sassendalens sydside til ca.

*) K. Sv. Vet.-Akad. Handl., Bd. 20. Stockholm 1883.

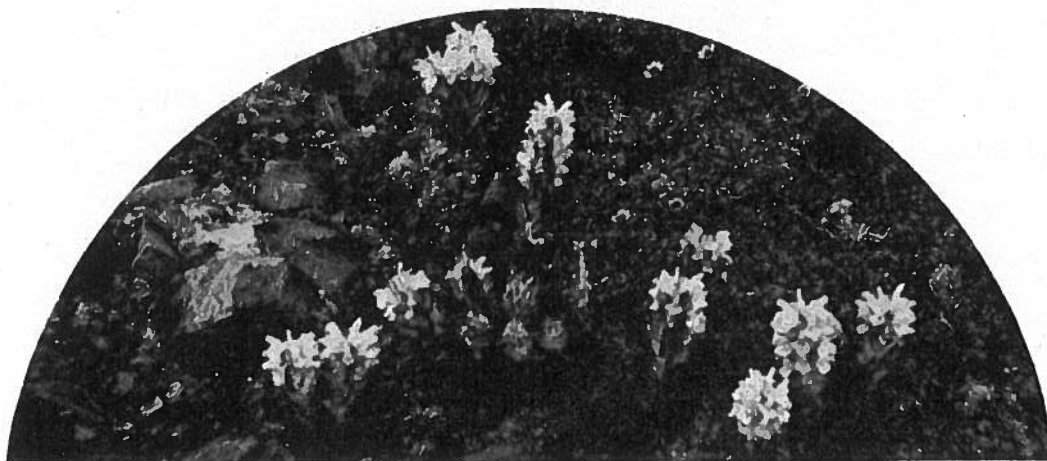
Saxifraga caespitosa og *Saxifraga nivalis*. Hvide og rødlige blomster

G. Holmsen fot.

Silene acaulis. Rosenrøde blomster

G. Holmsen fot.

Pedicularis lanata. Rosenrøde blomster

H. Resvoll-Holmsen fot.

Sumpmark med myrull fra Colesbukta i Isfjorden

H. Resvoll-Holmsen fot.

11 km. fra elvens munning. Herfra skal grensen følge annen tverdal på nordsiden av Sassendalen til dens øvre ende, herfra fortsette rett mot nord, idet den passerer innenfor bunnen av Tempelfjorden i en avstand av 3 km. og går videre langs midten av Tunabreen, hvorefter den bøier litt i vestlig retning langs vestsiden av fjellene Ferriersfjellet og Terriersfjellet og går videre mot nordvest langs østsiden av Hultberget og Sfinksen og følger så venstre side av Mittag Leffler Bre til bunnen av Videfjordens vestfjord. Herfra går grensen i rett linje over til bunnen av Dicksonfjorden, fra hvilket punkt grensen ikke lenger behøver å angis, da området her støter til det store nordvestlige område som foreslås fredet av A. Hoel.

Grensen for det annet område mellom Colesbukta og Adventfjorden skal være Isfjorden, Colesbukta og Coleselva til 6½ km. fra dennes utløp, hvorefter den følger en mot nordøst gående dal og fortsetter fra dennes øvre ende over passet ned i Adventdalen som den følger til Adventfjorden, hvilken bukt danner områdets nordøstlige grense. På grunn av bebyggelsen må dog

undtas fra fredningen selve grubedistriktet ved Longyearbyen, fjellskråningen ned mot Adventfjorden og sletten ved Hotellneset.

Botanikere eller samlere på vitenskapelige ekspedisjoner, som måtte få særegen tillatelse til å samle planter innen de fredede områder*), må her ikke ta følgende arter som vil ha særlig lett for å utryddes:

Woodsia glabella, *Arctagrostis latifolia*, *Poa jemtlandica*, *Glyceria Kjellmani*, *Pleuropogon Sabinei*, *Carex rigida*, *Cobresia caricina*, *Juncus arcticus*, *Juncus castaneus*, *Luzula Wahlenbergii*, *Tofieldia palustris*, *Betula nana*, *Alsine Rossii*, *Honckenya peploides*, *Arabis alpina*, *Rhodiola rosea*, *Rubus Chamaemorus*, *Potentilla multifida*, *Potentilla maculata*, *Andromeda hypnoides*, *Vaccinium uliginosum*, *Campanula rotundifolia* og *uniflora* og *Arnica alpina*.

Utenfor de fredede områder bør *Gentiana tenella* og *Mathiola nudicaulis*, *Carex rigida* og *Honckenya peploides* skånes på sine klassiske finnesteder.

*) Herunder også innbefattet det store nordvestlige område.

Landsforeningens regnskap for 1925:

Inntekt:	
Beholdning fra 1924	kr. 534.64
Renter av bankinnskudd for 1924 og 1925 (28.30 + 21.65)	49.95
Østlandske kretsforenings kontingent for 1924	158.67
Trøndelagens kretsforenings kontingent for 1924	41.50
	Tils. kr. 784.76
Utgift:	
Trykningsutgifter	kr. 100.00
Porto og frakt	1.20
Beholdning til 1926	683.56
	Tils. kr. 784.76

Mars 1926.

K. G. Gleditsch. Rolf Nordhagen. C. Dons. T. Soot-Ryen.

Utdrag av regnskap 1925 for Østlandske kretsforening for naturfredning i Norge.

Inntekter:

Beholdning fra 1924:

Innestående i Christiania Sparebank	kr. 1 628.83
Kontant	» 17.67
	kr. 1 646.50

Kontingenter:

a. livsvarige: 2 å kr. 40.00	» 80.00
b. årsbetalende:	
1 for 1922 å kr. 4.00	kr. 4.00
2 » 1923 å » 4.00	» 8.00
4 » 1924 å » 4.00	» 16.00
133 » 1925 å » 4.00	» 532.00
2 » 1926 å » 4.00	» 8.00
1 » 1927 å » 4.00	» 4.00
	» 572.00

Renter 1925:

I Christiania Sparebank	kr. 73.52
Av livsvarige medlemmers fond i Den norske Creditbank	» 115.27
Av sp.bok m. Den norske Creditbank	» 1.73
	» 190.52
Glommens og Lågens Brukseierforening innbetalt som gave til plantefeltene ved Aursunden	» 200.00
Bryggerieier Ringnes skjenket til plombering av «Den gamle mester» i Krødsherad	» 100.00
	kr. 2 789.02

Utgifter:

Innsatt på bankbok for livsvarige medlemmers fond	kr. 80.00
Trykksaker, porto, annonser m. v.	» 232.20
Gårdskatt 1924/25 Toftelholmen	» 3.46
Utbetalt for optagning av grøfter til beskyttelse av plantefeltet på Tannes kr. 175.00	
Utbetalt for opsetning av stenuur til beskyttelse av plantefeltet ved Sakrisvoll (hertil medgått Glommens og Lågens gave)	» 175.00
	» 350.00
Kontingent til Landsforeningen	» 190.67
Innestående i Christiania Sparebank	» 1 821.33
Innestående på sp. bok m. Den norske Creditbank	» 101.73
Balanse	» 9.63
	kr. 2 789.02

Restanser på kontingent pr. 31/12 1925 var kr. 12.00.

Regnskapet er gjennomgått av den valgte revisor, sekretær *Jens Printz*, som intet har funnet å bemerke.

Livsvarige medlemmers fond utgjør pr. 31/12 1925 kr. 2 560.00 innestående i Den norske Creditbank.

LANDSFORENINGENS MEDLEMSFORTEGNELSE PR. 1. JANUAR 1926

A. Livsvarige medlemmer (kr. 40.00 en gang for alle).

Aall, Hans, direktør, Bygdø.	Løvenskiold, Carl, forstkandidat, Oslo.
Berg, Jens W., verkseier, Oslo.	Løvenskiold, Harald, godseier, Vækkere, Lysaker.
Berg, Nils Chr., verkseier, Jevnaker.	Mathiesen, H., kammerherre, Oslo.
Broch, Hj., dr. dosent, Oslo.	Meyer, Hans A., Mo i Ranen.
Bronn, Olaf, grosserer, Bestun.	Mustad, Else, fru, Aker.
Bronn, Thorleif, cand. jur., Bestun.	Møystad, H., godseier, Elverum.
Bruun, Eskild, høiesterettsadvokat, Oslo.	Nansen, Alexander, advokat, Oslo.
Bryn, Alfred J., ingeniør, Oslo.	Nansen, Fridtjof, professor, Oslo.
Børs, Otto, direktør, Oslo.	Narvesen, B., direktør, Ringeby.
Det kgl. Selskap for Norges Vel, Oslo.	Norsk Hotellforening, Oslo.
Drammens og Oplands Turistforening, Drammen.	Nygaard, Constanse f. Wiel, Oslo.
Eitzen, Camillo, Oslo.	Nygaard, W., forlagsbokhandler, Oslo.
Fearnley, Ths., hoffjegermester, Oslo.	Nyquist, Arild, skibsreder, Oslo.
Fett, Harry, riksantikvar, Oslo.	Olsen, Rudolf, skibsreder, Oslo.
Friluftsklubben, Oslo.	Printz, Jens, sekretær, Oslo.
Hartmann, G., ingeniør, Lysaker.	Quille, Borghild, fru, Oslo.
Heiberg, Axel, Lysaker.	Ringnes, Ellef, bryggerieier, Oslo.
Hesselberg, Sigurd, grosserer, Oslo.	Saxlund, E., advokat, Oslo.
Heyerdahl, Anton, advokat, Oslo.	Sejersted, H. N., overingeniør, Oslo.
Heyerdahl, F., direktør, Aker.	Selskapet for Nordstrands Vel, Nordstrand.
Ingier, Alexandra, dr. med., Oslo.	Skogdirektørens kontor, Oslo.
Juell, Chrfr., stadsdyrlæge, Kr.sand.	Stamsø, H., sekretær, Oslo.
«Kjenn Ditt Land» (centralforeningen), Oslo.	Stang, J. B., skibsreder, Oslo.
Kjos-Hanssen, distriktsdyrlæge, Egersund.	Steen, Johan, grosserer, Oslo.
Klingenberg, H. O., advokat, Oslo.	Treschow, F., godseier, Larvik.
Kongsberg formannskap, Kongsberg.	Turistforening, Den norske, Oslo.
Krøtz, O., tannlæge, Oslo.	Wedel-Jarlsberg, C., godseier, Oslo.
Landsforening for reiselivet i Norge, Oslo.	Wedel-Jarlsberg, Mathilde, fru, Oslo.
Leisner, verkseier, Oslo.	Wilse, A. B., fotograf, Oslo.
Lindboe, Einar, læge, Oslo.	Young, Fridthjof, godseier, Hakadal.
Lund, Otto, forstkandidat, Drammen.	

B. Årlig betalende medlemmer (kr. 4.00 pr. år).

Aagaard, B., fiskeriinspektør, Oslo.	Dehn, E., cand. polit., Kjøbenhavn.
Aars, N. Ph., forstmester, Skøyen st.	Delphin, Kr., overrettssakfører, Oslo.
Aars, Sophus, kgl. fullmektig, Oslo.	Drangeid, skogforvalter, Vefald.
Ameln, Johan, kjøbmann, Oslo.	Dyring, Joh., overlærer, Trondhjem.
Bang, Cath., generalkonsul, Oslo.	Fauchald, ekspedisjonschef, Oslo.
Bang, Eilif, kontorchef, Oslo.	Flood, Johannes, apoteker, Oslo.
Bang, Olaf, depotchef, Oslo.	Foss, A., diplomingeniør, Oslo.
Barlag, Th., kaptein, Høvik.	Giertsen, Giert, cand., Oslo.
Barstad, Ketil, sekretær, Oslo.	Gjersøe, Marius, disponent, Oslo.
Bentzen, B. E., kaptein, Oslo.	Gleditsch, K. G., oberstløytnant, Oslo.
Bjanes, landbruksdirektør, Oslo.	Grahm, Odd, premierløytnant, Oslo.
Bjørstad, Erling, kaptein, Oslo.	Gran, H. H., professor, Slemdal i Aker.
Bonnevie, Kristine, professor, Oslo.	Gulbrandsen, Carl, grosserer, Oslo.
Breen, byråchef, Oslo.	Gulbranson, Joh., kriminaldommer, Oslo.
Bugge, O., skogforvalter, Mosjøen.	Hagene, G., premierløytnant, Oslo.
Christiansen, Otto, Kristiansand.	Hansen, Karl Bull, sekretær, Oslo.
Christiansen, Thea, frk., Kristiansand.	Hanssen, Rolf, disponent, Oslo.
Christophersen, A., direktør, Oslo.	Hartvig, P., læge, Kragere.
Clausen, Christian, Dilling.	Haug, Hans, forstmester, Larvik.
Conradi, Th., Oslo.	Haug, Therese, frk., Oslo.
Dahl, Carl, oberstløytnant, Trondhjem.	Hegermann, Bernt, Ljan.
Dahl, Dagfinn, advokat, Oslo.	Heim, Ant., direktør, Oslo.
Dannevig, Alf, cand. real., Arendal.	Helm, Bjarne, kontorchef, Nordstrand.

Hertzberg, H. K., kaptein, Vettakollen.
 Heyerdahl, Thb., ekspedisjonschef, Oslo.
 Hilden, John, sekretær, Oslo.
 Hoel, Adolf, dosent, Oslo.
 Hoffstad, O. A., overlærer, Sandefjord.
 Huitfeldt, Hans, læge, Oslo.
 Huitfeldt-Kaas, Hartvig, fiskeristipendiat, Aker.
 Høeg, Ove, konservator, Oslo.
 Høegh, A. J., apoteker, Fredrikstad.
 Høegh, Aug., provisor, Oslo.
 Høegh, Hans C., blomsterhandler, Oslo.
 Jebe, Fredrik, assessor, Oslo.
 Jelstrup, Henrik, skogdirektør, Oslo.
 Jensen, K., brukseier, Kragersø.
 Johannessen, Axel, professor, Oslo.
 Jørstad, Ivar, statsmykolog, Oslo.
 Kallevig, Gerhard C., direktør, Oslo.
 Kallevig, Vera, fru, Oslo.
 Kildal, W., forstmester, Maridalen.
 Kjær, Johan, professor, Oslo.
 Kjær, A., fhv. førstebibliotekar, V. Aker.
 Klíngenbergr, K. S., major, direktør, Oslo.
 Knudsen, Gunnar, statsminister, Porsgrunn.
 Knudsen, Magnus, grosserer, Arendal.
 Koren, D., stiftamtman, Kr.sand.
 Korterød, A., sekretær, Oslo.
 Kvisgård, Kåre, premierløytnant, Oslo.
 Lid, Johannes, konservator, Oslo.
 Lindemann, læge, Oslo.
 Lindvig, A. O., statsråd, Oslo.
 Lindvig, F., fru, Oslo.
 Lyng, B., dr., Oslo.
 Maanum, Ivar, Oslo.
 Moe, Elias, overgartner, Oslo.
 Motzfeldt, Ulrik, dr. jur., byrettsassessor, Oslo.
 Mustad, W., fabrikkseier, Oslo.
 Münster, Ths., bergmester, Oslo.
 Natvig, H., dr., Oslo.
 Nergaard, Olav, skogeier, Åsta.
 Nielsen, C. E., telefondirektør, Drammen.
 Nilson, Robert, skibsreder, Oslo.
 Nordhagen, Joh., overlærer, Oslo.
 Norenberg, Georg, Ljan.
 Olsen, Carl, postfullmektig, Oslo.

Olsen, Carl, cand. jur., lensmann, Hurum.
 Omsted, Carl, sekretær, Oslo.
 Printz, Axel, premierløytnant, Oslo.
 Quisling, dr., Oslo.
 Qvale, Finn, major, Hønefoss.
 Refsum, Helge, sekretær, Oslo.
 Refsum, Thorleif, diplomingeniør, Aker.
 Resvoll, Thekla R., dr., Bestun.
 Resvoll-Holmsen, Hanna, dosent, Vettakollen.
 Ringnes, Chr. M., direktør, Oslo.
 Ringnes, Ellef, jr., Vinderen.
 Ruden, Ivar, skoginspektør, Sandvika.
 Ruud, Tidemand, skolebestyrer, Drøbak.
 Sakshaug, A., skogforvalter, N. Aurdal.
 Saxlund, M., skogdirektør, Drøbak.
 Schanke, A., skogforvalter, Kongsvinger.
 Schiørn, Karl, overlærer, Tønsberg.
 Schwartz, Ths. W., direktør, Oslo.
 Sire, Niels, premierløytnant, Høvik.
 Skogen, K. O., lensmann, Lier.
 Solbraa, E., skogbrukslærer, Vefald.
 Spiess, G., apoteker, Dokka.
 Stang, P., dr., Oslo.
 Steenstrup, P. S., Oslo.
 Stokke, C. A., Oslo.
 Strøm, K. Münster, Oslo.
 Sørbye, Birgitte, Oslo.
 Tandberg, G., landbruksdirektør, Oslo.
 Tharaldsen, H., fhv. lærer, Lillestrøm.
 Thoresen, Ole R., skibsreder, Oslo.
 Traaen, Carl, fhv. skolebestyrer, Stabekk.
 Tveter, Haakon, Aker.
 Ulvig, Elisa, frk., Oslo.
 Voss, Elise, Oslo.
 Walle, A. Th., sersjant, Oslo.
 Ween, Thorolf, kaptein, Bekkelagshøgda.
 Welhaven, J. A., byråchef, Oslo.
 Werenskiöld, W., professor, Lysaker.
 Wiborg, Justus, ingeniør, Kalvild pr. Lillesand.
 Wiborg, Kathinka, frue, Lillesand.
 Ytterbø, S., overlærer, Sandefjord.
 Øgård, A., karttegner, Oslo.
 Øyen, Toralf, kaptein, Voksenlia.

TRØNDELAGENS KRETSTFORENINGS MEDLEMSFORTEGNELSE

pr. 1. JANUAR 1926

A. Livsvarige medlemmer (kr. 25.00 en gang for alle).

Brath, J., konsul, Trondhjem.
Broch, Hj., dr., dosent, Oslo.
Brun, Frithjof, bokhandler, Trondhjem.
Buch, Axel, grosserer, Trondhjem.
Grindahl, H., arkitekt, Trondhjem.
Huitfeldt, Tonne, disponent, Trondhjem.
Jenssen, Einar, major, Mosvik.

Lysholm, Bjarne, dr., Trondhjem.
Nordgård, O., konservator, Trondhjem.
Sæxvik, disponent, Trondhjem.
Sommerfelt, A., rektor, Trondhjem.
Storm, E., skogassistent, Bangsund.
Tiller kommune, Tiller.
Vidensk. selsk. zool. samling, Trondhjem.

B. Årlig betalende medlemmer (kr. 2.00 pr. år).

Aaeng, R., skoginspektør, Trondhjem.
Alstad, J., tannlæge, Trondhjem.
Arnfinssen, A., fru, Trondhjem.
Bauck, Th., forstmester, Trondhjem.
Beck, D., kasserer, Trondhjem.
Blom, Chr., assessor, Trondhjem.
Brantenberg, tollbetjent, Stenkjær.
Brecke, overlærer, Levanger.
Brodtkorb, J., tannlæge, Trondhjem.
Carstens, W., dosent, Trondhjem.
Dahl, E., o.r.sakfører, Trondhjem.
Dahlback, A., lensmann, Trondhjem.
Dons, konservator, Trondhjem.
Føyn, skoleinspektør, Trondhjem.
Gram, E., fylkeskonduktør, Trondhjem.
Hall, H., forstander, Trondhjem.
Hansen, H. Sylow, tannlæge, Trondhjem.
Heggenhaugen, H., ingeniør, Trondhjem.
Heimbeck, F., skogforvalter, Levanger.
Henriksen, C., distriktslæge, Ørland.
Herlofson, N. B., tannlæge, Trondhjem.
Hjorthoi, Magda, lærerinne, Trondhjem.
Holm, A., bankchef, Trondhjem.
Holtermann, Fredrikke, lærerinne, Trondhjem.
Holthe, H., advokat, Trondhjem.
Kindseth, P., skoginspektør, Trondhjem.
Klinge, Karl, revisor, Trondhjem.
Klinge, Nic., kjøbmann, Trondhjem.
Larssen, K., cand. pharm., Trondhjem.
Lorch, E., direktør, Trondhjem.
Lund, A. F. Roscher, ingeniør, Trondhjem.
Lund, W., lektor, Trondhjem.

Lykke, P. F., agent, Trondhjem.
Meidell, Tr., skogforvalter, Elvenæs.
Meinhardt, B., o.r.sakfører, Trondhjem.
Moshus, T., agronom, Rotvold.
Møller, C. Schlosser, agent, Trondhjem.
Mørch, H., professor, Trondhjem.
Nergaard, ingeniør, Levanger.
Noodt, urmaker, Trondhjem.
Nordang, statsdyrlæge, Bergen.
Næsvold, J., ordfører, Tydal.
Ofigsbø, O., fylkesskogmester, Trondhjem.
Piene, formannskapssekretær, Trondhjem.
Printz, professor, Trondhjem.
Rakstang, overlærer, Levanger.
Rustad, Johs., skogassistent, Stenkjær.
Ryen, lektor, Trondhjem.
Ræder, overlærer, Levanger.
Schmidt-Nielsen, professor, Trondhjem.
Schulz, C., direktør, Trondhjem.
Schøyen, K., lektor, Trondhjem.
Settem, Odd, disponent, Trondhjem.
Solstad, B. K., tannlæge, Trondhjem.
Stabell, H. N., kjøbmann, Trondhjem.
Storm, Astfrid, frøken, Trondhjem.
Storm, Cathinka, frøken, Trondhjem.
Storm, jernbaneinspektør, Notterøy.
Tambø-Lyche, dosent, Trondhjem.
Vogt, professor, Trondhjem.
Wefring, N., grosserer, Trondhjem.
Wisth, fylkesskogmester, Trondhjem.
Øverland, E., skogforvalter, Stenkjær.